

Z GEOGRAFIĄ
PRZEZ ŚWIAT

MAGDALENA
JANKUN

SCENARIUSZ LEKCJI GEOGRAFII dla III etapu edukacyjnego

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – Anna Kasperska-Gochna
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat

Czym ludzie różnią się od siebie?

- Adresat: Uczeń klasy II szkoły ponadpodstawowej
- Miejsce: gabinet geograficzny
- Czas realizacji: 1 godzina dydaktyczna

Podstawa programowa

VIII Przemiany ludnościowe i procesy urbanizacyjne na świecie: osadnictwo, rozmieszczenie, liczba ludności, struktury demograficzne i społeczne, migracje, procesy urbanizacji, rozwój obszarów wiejskich.

Uczeń: 8) charakteryzuje zróżnicowanie rasowe, strukturę etniczną i narodowościową ludności świata.

Cel ogólny lekcji: zapoznanie uczniów z charakterystycznymi cechami ras ludzkich, ich rozmieszczeniem oraz ze zróżnicowaniem etnicznym ludności świata.

Kompetencje kluczowe

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje cyfrowe.

Cele szczegółowe operacyjne

- wymienisz rasy ludzkie i podasz ich cechy;
- wskażesz rozmieszczenie ras ludzkich na mapie świata;
- omówisz problemy rasizmu;
- omówisz zróżnicowanie etniczne (narodowościowe) na świecie;
- wskażesz przykłady państw jednolitych etnicznie oraz wielonarodowościowych;
- omówisz zróżnicowanie językowe ludności na świecie.

Metody/formy pracy

- wykorzystanie narzędzi ICT, mapa mentalna, burza mózgów, dyskusja, „gadająca ściana”
- praca indywidualna, w parach oraz całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne

podręcznik, e-podręcznik do geografii, tablica interaktywna, tablety/komputery, Rocznik Statystyczny, mapa fizyczna świata, atlasy geograficzne, zasoby internetu.

Narzędzia TIK do wykorzystania

na tej lekcji: zasoby internetu, aplikacja Quizizz.com, epodreczniki.pl/a/zroznicowanie-ludnosciowe-i-kulturowe-wspolczesnej-europy/DXyq6516U

Przebieg lekcji: Faza wstępna

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy multimedialnej cele lekcji.
2. Nauczyciel prosi o wyjaśnienie terminu rasa. Dyskusja dydaktyczna.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel wyszukuje w zasobach internetu przedstawicieli rasy białej, żółtej i czarnej. Prosi o wskazanie cech charakterystycznych każdej z nich. Dyskusja dydaktyczna. Wskazuje na fotografiach przedstawicieli ras pośrednich (Mulatów, Zambosów, Metysów). Uczniowie wyszukują informacji, z jakiej mieszanki ras powstały.
2. Wyświetla na tablicy multimedialnej mapę świata *Współczesne rozmieszczenie ras ludzkich*. Pogadanka.
3. Praca w parach w atlasach geograficznych: rozmieszczenie rodzimych języków na świecie, dokonanie analizy podziału indoeuropejskiej rodziny językowej.
4. Praca w parach w oparciu o Roczniki Statystyczne – wyszukanie informacji o najbardziej rozpowszechnionych językach świata.
5. Nauczyciel wyjaśnia, że język ojczysty jest istotnym, chociaż nie jedynym czynnikiem zróżnicowania etnicznego. Podkreśla, że są narody mające wspólny język, na przykład Polska, Portugalia oraz również występują państwa wielonarodowościowe. Nauczyciel prosi uczniów, by pracując w parach wyszukali w Roczniku Statystycznym i w zasobach internetu państw wielonarodowościowych. Dyskusja dydaktyczna. Wskazanie państw na mapie świata.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel dokonuje oceny pracy uczniów. Przy ocenianiu bierze pod uwagę wkład, zaangażowanie i możliwości uczniów.
2. Nauczyciel dokonuje podsumowania lekcji z uwzględnieniem celów.
3. Wykorzystuje zasoby aplikacji Quizizz.com w oparciu o smartfony chętnych uczniów quizizz.com/admin/quiz/5a1439f0bfe05510003b764e/zroznicowanie-ludnosci.

Komentarz metodyczny

Scenariusz jest uniwersalny, nie zawiera żadnych barier, może być modyfikowany do pracy z uczniami z SPE oraz może być dostosowany do potencjalnych możliwości uczniów. Scenariusz jest zgodny z wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia.

Zaleca w podsumowaniu zajęć wykorzystywanie metody świateł drogowych, która uwzględnia uczniów z SPE oraz pozwala nauczycielowi na monitorowanie postępów ucznia z SPE. Za pomocą kolorowych kartek uczniowie oceniają osiągnięcie każdego z celów: kolor zielony – umiem, potrafię, wiem, rozumiem, kolor żółty – mam wątpliwości, nie jestem pewna/pewien czy dobrze rozumiem, kolor czerwony – nie wiem, nie potrafię, nie umiem, nie rozumiem. Metoda daje natychmiastową informację nauczycielowi, do którego celu czy zagadnienia powinien powrócić. W pracy z uczniami z SPE jednym z najprostszyc sposobów jest modyfikacja ćwiczeń, zadań i poleceń, polegająca na dostosowaniu zadań, tak by były one wykonywalne przez uczniów o niższym potencjale i propozycji zadań trudniejszych dla uczniów zdolnych. Nauczyciel powinien stosować różne sposoby pracy z uczniem w odniesieniu do SPE: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, dokładną analizę treści i utwierdzenie się, że uczeń rozumie, wydawanie krótkich i konkretnych poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, zapis trudnych, nowych terminów na tablicy, zwracanie uwagi uczniom na poprawność zapisów oraz ćwiczenia utrwalające, pomoc w wykonywaniu rysunków, schematów. Przy ocenie ucznia z SPE obowiązuje zasada indywidualizacji. Wystawiona ocena nie może wynikać z porównania osiągnięć z innymi uczniami. Musi być wielostronna. Należy przy jej wystawieniu wziąć pod uwagę indywidualne osiągnięcia ucznia oraz zdobyte nowe umiejętności, wkład pracy, zainteresowanie i aktywność na zajęciach. Nauczyciel powinien stosować ocenianie kształtujące, które eliminuje stres związany z ocenianiem. Powinien udzielać informacji zwrotnej dotyczącej wiedzy i umiejętności uczniów, w tym uczniów z SPE. Stosowanie samooceny między innymi poprzez zaproponowaną technikę świateł drogowych. Dobór metod i narzędzi kontroli należy do nauczyciela, bo on zna uczniów najlepiej.